

De Saambinder

KERKELIJK WEEKBLAD DER GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Meditatie

De zoom van Zijn kleed

“Want zij zeide: Indien ik maar Zijn klederen mag aanraken, zal ik gezond worden”.

Markus 5: 28.

Eenzaamheid is een van de gevolgen van de zonde. Door de zondeval verbrak de mens de gemeenschap met God en met de naaste. Daarom gaat de mens als een eenzame over de wereld. Hoevele bejaarden, zieken en gehandicapten voelen zich alleen, maar ook jongeren en gezonden kunnen eenzaam zijn. Zo'n eenzame was ook de bloedvloeiende vrouw. Hoe ze heette, weten we niet eens. Haar kwaal tekent haar leven en verklaart haar naam. Niet van vandaag of gisteren, nee, twaalf jaren droeg ze deze kwaal al bij zich. Schrik had haar hart vervuld, toen ze de eerste verschijnselen waarnam. Ze wist, wat dit betekende: afbraak van het lichaam en tenslotte een ellendige dood. Maar bovendien maakte deze kwaal haar onrein en dat sloot haar uit. De onreine mocht geen omgang en geen gemeenschap met het volk hebben. Ieder die met deze vrouw in aanraking kwam, werd door haar eveneens onrein.

Nog erger was, dat haar kwaal haar buiten Gods heiligdom sloot. Ze mocht niet meer opgaan naar Zijn voorhoven. Ze deelde niet in de gemeenschap van het brandoffer en het reukoffer. Weet u wat dit betekent? Hebt u uw beeld, uw verloren bestaan in de geschiedenis van deze vrouw leren kennen? Het is de zondekwaal, die we allen omdragen, maar die we zonder het wederbarende werk van de Heilige Geest niet

kennen of gevoelen. Van nature zijn we in een staat van ongelof. Dat blijkt uit onze levensopenbaring. Als Gods Geest echter de kwaal gaat openbaren, kan ik er niet langer om heen; dan wordt de rust opgezegd. Hoewel, een mens kan ook dan nog proberen om zich over alles heen te zetten en de overtuiging het zwijgen op te leggen. U weet wel, precies zoals iemand met een dodelijke ziekte, die het van zichzelf niet gelooft, maar zich wijsmaakt dat het nog wel meevalt. De Heilige Geest echter legt de kwaal bloot en doet de onreinheid van de zonde beleven. Zo één krijgt de dood voor ogen.

Deze vrouw kwam met haar kwaal tot Jezus. Ja, dat is waar. Maar wanneer komt ze? Als ze alles buiten Jezus geprobeerd heeft en alles mislukt is. Twaalf lange jaren is ze van de ene dokter naar de andere gegaan. Geen middel bleef onbeproofd. De een wist nog een adresje en de ander nog een middel. En het mocht alles kosten. Al het hare heeft ze ten koste gelegd. De mens heeft alles voor zijn leven en gezondheid over. Gods Woord zegt zelf: “haar gehele leefsicht”. De kast was leeg. En was het beter geworden? Integendeel, in plaats van verlichting en beterschap was het veel erger geworden. Ja, ze had van vele medicijnmeesters veel geleden. Ze hadden haar kwaal alleen maar erger en ondraaglijker

gemaakt. Zo vloeiende haar leven heen, was er geen dokter meer om te helpen en had ze niets meer om te betalen. Wat de vrouw altijd had willen ontgaan, kan ze nu niet meer ontlopen. Ze moet sterven. Eenzaam en verarmd zal haar einde zijn.

Wat een middelen en dokters neemt een ziel, die aan zijn zondekwaal is ontdekt, toch te baat. Schreeuwend gaat hij over de wereld met de vraag: “Wat moet ik doen om zalig te worden, om met God verzoend te worden?” Hoeveel hoop de zondezieke ziel er ook op gehad mag hebben, het recept van het verbroken werkverbond, de medicijnmeester Mozes, de geneesmiddelen van boetvaardigheid, verbrokenheid en tranen, de therapie van allerlei verbeteringen kunnen geen verlichting brengen. Beter worden? In de algemene overtuiging genezen al deze middelen de breuk gemakkelijk en wordt men een gezonde gelovige in eigen ogen. Dan zijn we genezen verklaard, maar door wie? Deze vrouw kan, evenals een ongeneeslijke zondaar, alleen genezen verklaard worden door de enige Medicijnmeester. Daarom wordt het met alles buiten Hem alleen maar erger. Hoe meer de ziel onder de wet werkt, des te meer

Inhoud

Meditatie: De zoom van Zijn kleed	1
Bijbelstudies: Het werk aan de muur van Jeruzalem (2)	3
Verslag van de Israëldag in Gouda	4
Enkele opmerking over het pastoraat bij incest (2)	5
De lange weg naar de Boezemsingel (1)	6
Kerknieuws	8
Berichten	9
Predikbeurten	9

DE SAAMBINDER
Kerkelijk weekblad
der Gereformeerde Gemeenten.

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. A. Moerkerken,
Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263.

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.
F. Bolstraat 12, 2981 CC Ridderkerk
tel. 0180-425915.

Kerkelijk nieuws en berichten aan:

redactie-secretaris: C.G. van Es
Ronsseweg 527,
2803 ZJ Gouda,
tel. 0182-571292, fax 0182-533928.

Abonnementen, adreswijzigingen,
predikbeurten en beroepingswerk
aan:

De Saambinder - abonnementen,
Postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599.
Postbankno. voor
abonnementsgelden: 64327.

Alle advertenties aan:

Administratie van de Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisohof 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718.
Postbankno. 256686.

Correspondentie-adres
Noord-Amerika:

Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av, N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

Abonnementsprijs
bij vooruitbetaling:

voor Nederland: f 24,00 = €11,- per
halfjaar (te betalen per 1 april en 1
oktober d.m.v. een acceptgiro)

voor het buitenland:

Luchtpost:
Amerika \$ 56,-, Canada \$ 68,-.

Zeepost:
Amerika \$ 49,-, Canada \$ 59,-.

Advertenties f 1,10 = €0,50,- per mm.

Familieberichten
f 0,85 = €0,40,- per mm.

Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen uiterlijk
donderdagmorgen in bezit van de
administratie te zijn.

Faxberichten vrijdag voor 12 uur.

Rouwadvertenties tot uiterlijk
maandagmorgen 12 uur (telefonisch).

De redactie kan niet aansprakelijk
worden gesteld voor de inhoud van de
advertenties en de ter recensie
aangeboden boeken.

dreigt de wet met de dood. Daarbij blijft geen traan, zucht, begeerte of wat ook als betaalpenning meer over. Hoelang? Zolang, tot het buiten hoop wordt. Dan blijft er één ding over. Sterven als een buitenstaander. Weet u wat dat is?

Hoor! "Deze van Jezus horende". Die boodschap kwam niet te laat, komt nooit te laat, maar komt altijd op de juiste tijd. Ze hoort, dat bij Jezus verlossing is van alle kwalen, dat er bij Hem geen hopeloze gevallen zijn. Zo gaat de Evangelieboodschap uit, dat de zoom van Zijn middelaarskleed afhangt in het stof der aarde. Als de Reine en Heilige is Hij gekomen. Waartoe? Opdat Hij de schuld, de verlorenheid en onreinheid op Zich zou nemen. Waarlijk, Hij heeft onze krankheden op Zich genomen. Dat deed Hij van eeuwigheid naar het welbehagen des Vaders. Hij, Die de Reine was in Zichzelf, kwam in het stof van de verlorenheid, om een rein wit kleed aan te brengen voor totaal onreinen. Om uit de gemeenschap van God en mensen uitgestoten te worden en door recht en voldoening de gemeenschap voor Zijn volk te herstellen. Jezus heeft buiten de legerplaats geleden als de Schuldige en Onreine. Christus daalde af in de eenzaamheid van de Godverlatenheid, opdat er balsem zou zijn in Gilead en heling van de verbroken gemeenschap.

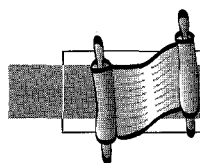
Echter, die gezond zijn, hebben de Medicijnmeester niet van node, maar die ziek zijn. Voor de dodelijk zieken is het Evangelie een blijde boodschap. Hoe verheugd is deze vrouw met de boodschap! Maar is het haar nu genoeg? Is ze nu geholpen? Nee,

die twee moeten bij elkaar komen, de Medicijnmeester en de opgegeven vrouw. Hij moet spreken, Hij moet genezen. Zo één krijgt hoge gedachten van Jezus. De vrouw zegt: "Al raak ik maar de zoom van Zijn kleed aan. Al mag ik maar één keer bukken aan Zijn voeten..... Ja, maar vrouw, daar mag u niet komen. U bent onrein, Hij is rein. De nood redeneert niet, het geloof redeneert niet. Het heeft niets te verliezen, want alles is verloren. Dan maar sterven aan Zijn voeten.

"Wie heeft Mijn klederen aangeraakt?" Niet de gezonde schare, die, hoewel zo dicht bij Hem, toch zo ver van Hem af is. Jezus weet het. Het is Zijn blijdschap. Hij heeft haar krankheden op Zich genomen. De vrouw had in haar gezonde dagen gezien, hoe de mensen uit eerbied de zoom van het kleed van de farizeeën aanraakten. Nu begeert ze Hem zo te eren. Alleen Jezus heeft alle waarde. Zo één wordt niet beschaamd. Integendeel, het valt zo wonderlijk mee, want ze wordt niet alleen terstond genezen van haar kwaal, maar ze krijgt meer. Hij roept haar terug en als ze vrezende aan Zijn voeten valt, neemt Hij al haar vrees weg. Nooit zal ze zich later af hoeven te vragen: "Ben ik er eerlijk aan gekomen?" Ze mag het zelf uit Zijn mond horen: "Dochter, uw geloof heeft u behouden".

*Als ik, omringd door tegenspoed,
Bezwijken moet,
Schenkt Gij mij leven.*
(Psalm 138 : 4)

Rijssen, ds. C.A. van Dieren.

Bijbelstudies

Het werk aan de muur van Jeruzalem

Nehemia 3

(2) Een grote verscheidenheid

In dit hoofdstuk wordt ons een lange rij van werkers aan de muren van Jeruzalem voorgesteld. Als we op al die werkers letten, dan is er sprake van een veelheid, maar ook van een

grote verscheidenheid. Nehemia schakelde zoveel mogelijk mensen in. Als het over anderen gaat, dan zijn wij vaak zo kieskeurig. We vinden onszelf dan het meest geschikt en kijken op anderen neer. Dat is niet anders dan *hoogmoed*. Daardoor

wordt het werk in Gods Koninkrijk vaak opgehouden en krijgt satan meer kansen. Wat is het toch een les, een vleeskruisigende les, om de ander uitnemender te achten dan onszelf. Dat hebben we van onszelf nooit, maar dat is uit de bediening van Christus. Die Zichzelf vernietigd heeft en de gestalte van een dienstknecht heeft aangenomen. Als we uit Hem bediend worden, leren we iets van de genade van de *oetmoed*. Dan komt er iets van het gevoelen in ons, dat ook in Christus Jezus was.

Bouwen en heiligten

Er was dus een grote verscheidenheid van werkers. Allereerst was daar de hogepriester met de priesters. Hun handen waren gewijd tot offer en gebed. Maar nu hanteerden diezelfde handen de hamer, de zaag en de troffel. Als het gaat om de eer van God, dan kan voor ons geen werk te min zijn, ook al bekleden we een ambt. Het gaat toch om de eer des Heeren en de uitbreiding van Gods Koninkrijk? Is dat niet alles waard? De priesters stonden hier midden in het leven om dat te heiligen. In het eerste vers wordt uitdrukkelijk gesproken over 'heiligen'. De priesters, zo lezen we daar, bouwden en heiligden. Dat wil zeggen, dat zij de hamer en de troffel ter hand namen, maar ook dat zij het gebouwde plechtig inwijdden. Ze zullen bij die gelegenheid Gods zegen erover hebben uitgesproken. Daardoor werd de herbouw gezien en beleden als door God geboden, aan God gewijd en voor God bestemd. Heel duidelijk kwam daarin uit, dat alle arbeid aan de muur van Jeruzalem zeer bijzonder plaats had voor *Gods Aangezicht*. Dat geldt uiteindelijk al onze arbeid. Beleven we dat? Doen we ons dagelijks werk in het besef, dat we bezig zijn voor Gods Aangezicht? Als we dat meer beleefden, ons dagelijks leven zou er anders uitzien. We zouden meer leven in het besef van onze afhankelijkheid van de Heere, we zouden meer beseffen dat we op de wereld zijn om God te verheerlijken, maar we zouden er ook meer mee rekenen dat we in alles verantwoording schuldig zijn aan de Heere.

Dat onze arbeid plaatsvindt voor Gods Aangezicht geldt wel zeer bijzonder alle arbeid in Gods Koninkrijk. Men was hier bezig in Gods

Koninkrijk. Het ging immers om de muur van Jeruzalem, de stad Gods. De priesters heiligden dus hetgeen zij gebouwd hadden. Daarin ligt ook de gedachte opgesloten van de *eerstelingen*. De eerste garven van de oogst bijvoorbeeld werden de eersteelingen genoemd. Dat wil zeggen dat zij heel de oogst vertegenwoordigden. In die eerstelingen werd heel de oogst dan aan de Heere gewijd en geheiligd. Welnu, in hetgeen de priesters bouwden, werd als het ware heel de muur geheiligd en aan de Heere gewijd.

Begrijpt u de betekenis? Wij bouwen zo vaak zonder te heiligen. Dan beseffen we niet, dat het om Gods eer gaat. Dan moeten onze activiteiten onze eer en onze naam dienen. Het blijft dan ook genade om in al onze arbeid op God gericht te zijn.

Allerlei rangen en standen

Er was dus onder de werkers aan de muur een grote variatie. Naast de priesters waren er ook de minderen in de tempeldienst. Zo wordt hier gesproken over levieten. In vers 26 wordt gesproken over de Nethinim, dat wil zeggen een soort tempelslaven. Het woord 'Nethinim' betekent letterlijk 'gegevenen'. Dat wil zeggen, dat zij gegeven waren tot het verrichten van de ruwste en zwaarste werkzaamheden in en rondom het heiligdom. Daarnaast wordt er gesproken over allerlei rangen en standen onder het gewone volk. Er waren oversten, handwerkslieden, goudsmiden, zalfbereiders, dat wil zeggen apothekers. Die mensen zullen het in het dagelijks leven druk gehad hebben. Maar dat kon hen niet afhouden van de dienst des Heeren. Wij verschuilen ons er zo vaak achter dat we het zo druk hebben, dat we zo bezet zijn met onze dagelijkse beslomeringen. Zoals in die gelijkenis van het bruiloftsmaal: de één had een akker gekocht, de ander een juk ossen, de derde had een vrouw getrouwd. Is dat niet vaak de praktijk? Bent u ook zo bezet met het aardse? Maar hoe staat het dan met uw gebedsleven, uw bijbellezen? Kan er in het midden van de week nog een avondje af voor de dienst des Heeren? Hoe komt het toch dat wekdiensten vaak zo matig bezet zijn? Is de zaak des Heeren dan niet alles waard? Is de Heere Zelf het dan niet waard?

En daarbij, als de dood komt, moeten we al het aardse loslaten. Denk toch aan zoveel woorden van Christus: waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn; zoek eerst het Koninkrijk Gods; wat baat het een mens, al zou hij heel de wereld gewinnen. Neem die woorden van de Zaligmaker toch ter harte.

Een heilige eenheid

Wat een verscheidenheid in bouwers aan de muur. En toch, bij alle verscheidenheid waren zij één. Ze waren één in ijver en liefde voor de zaak des Heeren. Daarom hebben we hier een treffend beeld van de *gemeenschap der heiligen*. Als die gemeenschap ervaren wordt, dan vallen alle verschillen weg, dan smelten de harten ras ineen. Dan is het één in liefde, één in ijver, één in geloof, één in verlangen. Het ontbreekt in Gods kerk al te zeer aan die eenheid. Er is soms zoveel verwijdering en wantrouwen. Hoe komt dat? De schapen leven zo ver van de Herder vandaan. Want hoe dichter de schapen bij de Herder leven, hoe dichter ze ook bij elkaar leven. Werd de gemeenschap der heiligen zo meer beoefend, de kerk zou er anders uitzien dan nu vaak het geval is, er zou meer glans liggen op het Sion Gods.

En dan is er nog iets. Er waren onder de werkers aan de muur ook *vrouwen*. We lezen in het twaalfde vers: "En aan zijn hand verbeterde Sallum, de zoon van Lohes, overste van het andere halve deel van Jeruzalem, hij en zijn dochteren." Er waren dus ook vrouwen, die hamer en troffel hanteerden. Ook vrouwen waren hier werkzaam in de dienst des Heeren. Zeker, we achten de vrouw in het ambt in strijd met Gods Woord. Maar dat neemt niet weg dat ook vrouwen van grote betekenis kunnen zijn in het Koninkrijk Gods. Er zijn vrouwen 89 die door Gods genade als moeders in Israël mogen zijn. Vrouwen bij wie het leven gestempeld is door de vreze des Heeren. Vrouwen die op de achtergrond als bidsters mogen meedragen en meestrijden. Wat een zegen als er zulke vrouwen in de gemeente mogen zijn.

(wordt vervolgd)

Zeist ds. J. J. van Ekeveld.

Verslag van de Israëldag in Gouda

Israël, een teken van hoop

'Het volk, dat in duisternis wandelt, zal een groot licht zien; degenen, die wonen in het land van de schaduw des doods, over dezelve zal een licht schijnen'. Zo klonk de schriftlezing aan het begin van de Israëldag op 28 december. Ds. Meeuse, de voorzitter van het deputaatschap voor Israël, heette iedereen hartelijk welkom. Wel 1200 mensen gaven blijk van hun belangstelling voor het werk onder het joodse volk. Het Deputaatschap was erg blij met dit meeleven. Er waren ook jonge mensen. We zien er naar uit dat Israël ook mag gaan leven onder onze jongeren. Gelukkig beseffen steeds meer mensen hoe groot het is dat we vanuit onze gemeenten het Woord mogen brengen aan het joodse volk. Ds. Meeuse mediteerde over de eerste 6 verzen uit Jesaja 9. Hij stond onder meer stil bij vers 5: *"Want een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij is op Zijn schouder; en men noemt Zijn naam Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vrededorst"*. Deze Middelaar mag verkondigd worden onder het joodse volk in Israël en Oost Europa. Zijn koninkrijk is eeuwig en Hij zal ook regeren over Zijn Sion uit het joodse volk.

Werk in Israël

De algemeen secretaris dhr. J.J. de Jong hield een vraaggesprek met ds. Sonneveld. Laatstgenoemde was enkele weken in Nederland. Hij vertelde over zijn werkzaamheden in Israël. De eerste werkperiode van dertien weken lag achter hem.

Er is verwondering dat de Heere ingangen geeft om het Woord te verkondigen op verschillende plaatsen. In het zuiden mag ds. Sonneveld lesgeven aan een theologische opleiding. De grote schriftprofeeten en de hoofdstukken 9-11 uit de Romeinenbrief werden in de achterliggende periode behandeld. In Haifa, Asdod, Askolon, Holon en andere plaatsen mocht het Woord worden verkondigd. De gemeenten in Israël groeien. Dat geeft ook veel vragen. Hoe moet de gemeente worden geregeerd op grond van Gods Woord? Wat is

een christelijk gezinsleven? We mogen ons steentje bijdragen in de beantwoording van deze vragen. Dhr. De Jong vroeg of ds. Sonneveld ook wel eens iets mocht zien van het werk des Heeren. 'Wij zijn geen hartenkenner', was het antwoord, 'maar de Heere werkt ook onder het joodse volk. Ik ontmoette kortgeleden een jonge joodse vrouw. Het Woord was haar dierbaar geworden. Ze hoorde van anderen die antwoord kregen uit de Bijbel. Daar zag ze ook naar uit. Maar toen ze ging zoeken naar antwoorden, kreeg ze geen antwoorden. Ze ging zien wat ze miste. Als ze de Psalmen las, bijvoorbeeld de Psalmen 2 en 22, voelde ze dat ze de Christus uit die Psalmen niet kende. Ze vroeg zich af of ze dan wel op de goede weg was. Je bent blij als je zulke mensen mag ontmoeten. Er mogen ook 'afnemers' zijn als het Woord bediend mag worden. Dan rijd je wel eens verwonderd naar huis. Wie zijn we toch dat we dit werk mogen doen?'

Blijvend werk in Israël?

'Stopt het werk als u na 9 maanden weer terug komt naar Nederland?', vroeg dhr. De Jong. De predikant van Veenendaal gaf aan dat hij een opdracht van het deputaatschap had, om te zoeken naar wegen voor een werker in Israël. In alle voorzichtigheid mag worden gezegd dat er zich iets begint af te tekenen. Anderzijds zijn er ook praktische problemen, zoals het verkrijgen van een werkvergunning. Maar als de Heere deuren opent, wie zal ze dan kunnen sluiten?

Wat heeft Israël ons te zeggen?

Na een gezellige pauze zong een samengesteld jongerenkoor onder leiding van Evert van Dijkhuizen. Daarna sprak ds. Visscher over het thema: "Wat heeft Israël ons te zeggen?" De volgende zaken bracht de Amersfoortse predikant onder de aandacht: 'Israël is in de eerste plaats een zaak van droefheid. *'Ik zeg de waarheid in Christus, ik lieg niet ... dat het mij een grote droefheid, en mijn hart een gedurige smart is.'* (Rom. 9 : 1-2). De bemin-

den om der vaderen wil zijn ook vijanden aangaande het Evangelie. Israël is in de tweede plaats een zaak van intense bewogenheid en aandacht. *'Want ik spreek tot u, heidenen, voor zoveel ik der heidenen apostel ben; ik maak mijn bediening heerlijk; Of ik enigszins mijn vlees tot jaloersheid verwekken, en enigen uit hen behouden mocht.'* (Rom. 11 : 13-14). Paulus is Israël bepaald niet vergeten. Keer op keer heeft hij zijn volk het Evangelie gebracht. En zo moeten de joden uit Israël, Oost Europa, Oekraïne, Hongarije, Roemenië, Verenigde Staten, etc. worden bereikt met het vrije Evangelie van Gods ontfermende genade in Christus Jezus. De verschrikkelijke geschiedenis van de jodenmoord mag ons het juiste zicht op deze aarde niet benemen. Ook vandaag geldt: Predik het Woord. Israël is ook een teken van hoop. *'En alzo zal geheel Israël zalig worden; gelijk geschreven is: De Verlosser zal uit Sion komen en zal de goddeloosheden afwenden van Jakob.'* (Rom. 11 : 26). De kanttekenaar op de Statenvertaling van het NT leeft in de verwachting dat eens een zeer grote menigte, en gelijk als de ganse Joodse natie in Christus zal geloven ter zaligheid. Tenslotte mag en moet Israël ons aanzetten tot gebed. *"Broeders, de toegenegenheid mijns harten, en het gebed, dat ik tot God voor Israël doe, is tot hun zaligheid."* (Rom. 10 : 1). De apostel Paulus bad voor zijn volk. In het persoonlijk en ambtelijke gebed behoort Israël een vaste plaats te hebben?.

Oost Europa

In de middagbijeenkomst werd het werk in Oost Europa onder de aandacht gebracht. Ds. Neele vertelde over vier werkgebieden: Oekraïne, Moldavië, Roemenië en Hongarije. De kern van het werk ligt in de plaats Zhitomir in Oekraïne. In een jonge joods-christelijke gemeente mag veel werk worden gedaan. Men vraagt om onderwijs. Dat mag vanuit het Deputaatschap ook worden gegeven. Uit de Heidelbergse Catechismus mag twee keer per jaar les worden gegeven. Het is bemoedigend hoe men zich herkent in de antwoorden van de Catechismus. Toen ds. Meeuse in Zhitomir sprak over het stervende leven van Gods kinderen, waren er enkele vrouwen die wisten wat dat betekent. Arkadi, de

pastor van die gemeente, vraagt om onderwijs over de ambtsleer en de kerkorde.

Ook in Oost Europa mogen er door Gods goedheid geopende deuren zijn. Het joodse volk in Israël en Oost Europa heeft de prediking van het Woord nodig. Paulus zegt: *'En hoe zullen zij in Hem geloven, van Welken zij niet gehoord hebben? En hoe zullen zij horen, zonder die hun predikt?'* (Rom. 10 : 14).

Vragen

De Israëldag werd afgesloten met een forum. Vele vragen werden gesteld, die vanwege de tijd niet alle konden worden beantwoord. Zijdelings kwamen de politieke situatie, de veiligheid in het land en andere zaken aan de orde. Er mag diaconaal werk

onder het joodse volk worden gesteund vanuit onze gemeenten. Het verkondigen van de ene Naam die gegeven is tot zaligheid, blijft echter de kern van het werk.

Ds. Silfhout wenst in een slotwoord ds. Sonneveld en zijn gezin alle goeds toe. Alleen onder de zegen van de Heere kan het werk voortgang hebben.

De Israëldag van 2001 ligt weer achter ons. De Heere geve dat er nog meer mogen volgen. Het is zeer waarschijnlijk dat naast de Israëldag de studiedag in het voorjaar zal blijven bestaan. De Heere geve Zijn zegen over het werk wat verricht mag worden onder de beminden om der vaderen wil!

Aagtekerke,

ds. C. Neele.

Ook dan is grote terughoudendheid naar mijn - overigens beperkte - ervaring geboden.

Ook een ambtsdrager heeft vaak grote behoefte aan een objectief oordeel over de situatie, waarbij hij is betrokken, of aan nadere advisering. Het verdient om pastorale redenen aanbeveling dat advies zeker niet allereerst in te winnen bij politiemensen. Met nadruk zou ik willen aandringen op overleg - op basis van het niet noemen van namen - bij deskundigen in eigen kring, die aanwezig zijn bij De Vluchtheuvel, Eleos en de Toegang Gereformeerde Jeugdzorg.

Niet aanzetten tot aangifte

Het niet aanzetten van het slachtoffer tot het doen van aangifte in de christelijke zielszorg wordt door sommigen wel eens verkeerd verstaan. Dat betekent in géén geval dat de pastor het zou opnemen voor de dader of dat de christelijke gemeente de zonden zou willen camoufleren. Christelijke zielszorg beoogt immers *genezing van alle verhoudingen* in de weg van gebed, veroortmoediging, geloof, vergevingsgezindheid en inschakeling van professionele hulp. Hoe gemakkelijk vindt een aansporing tot het doen van aangifte weerklank in een rancuneus innerlijk. Aangifte doen uit wraakzuchtige motieven moge dan de letter van de burgerlijke wet mee hebben, maar is vanuit de bijbelse gedachtegang onaanvaardbaar.

'Jaagt de vrede na met allen en de heiligmaking...toeziende dat niet enige wortel der bitterheid, opwaarts spruitende, beroerte make en door dezelve velen verontreinigd worden.' (Hebr. 12:14,15). Het recht moet wel zijn loop hebben, maar wij moeten ons hoeden voor de gedachte om zo snel mogelijk ons recht te halen door het doen van aangifte. Aan de andere kant leert de praktijk dat hulpverlening aan de incestdader vaak weinig resultaat oplevert zonder dat de rechter de verplichting heeft opgelegd om zich te laten begeleiden.

De grenzen van het ambtsgeheim

Anderzijds mag niet uit het oog worden verloren dat naar gereformeerde opvatting het ambtsgeheim van de zielzorger relatief is. Er zijn zedelijke grenzen. Zo kan er ook in een incestgeval een ethische noodzaak

Enkele opmerkingen over het pastoraat bij incest

(2)

De verhouding pastoraat en justitie

Gelet op de bedoeling van de pastorale gesprekken, die geschetst werd in het slot van het eerste artikel, zou ik willen waarschuwen voor een onnodig of te vroegtijdig contact tussen jeugdpolitie of zedenpolitie en pastor. Zelfs het anoniem voorleggen van een geval aan een dergelijke politiefunctionaris, terwijl men nog volop vorm probeert te geven aan de pastorale begeleiding, acht ik ethisch gezien niet juist. Men heeft als pastor, in het licht van de wettelijke mogelijkheden voor opsporing van misdrijven, nooit de absolute zekerheid dat de gegevens niet worden gebruikt ten behoeve van een opsporingsonderzoek

Het handhaven van de vertrouwenspositie van de predikant

Een politiefunctionaris geraakt zo snel in een botsing van plichten. Weliswaar stelt men in politiekringen vaak dat men niet in eerste instantie op vervolging uit is en dat alleen, als het slachtoffer dit wenst, tot vervolging wordt overgegaan. Een jurist verzekerde mij nog echter nog onlangs op grond van persoonlijke ervaring dat het deponeren

van informatie bij de politie, met beding van anonimiteit en volstreekte vrijblijvendheid t.a.v. de verkregen antwoorden, niet zonder bezwaar is. Ook van andere zijden krijgt de politie soms anonieme gegevens binnen met vermelding van namen. Vaak functioneert een buurman of een familielid, die de noodsituatie onderkent, als tipgever. Dan kan de politie, krachtens ambtelijke opdracht, in de combinatie van deze informatie met de gegevens die de ambtsdrager verstrekt heeft toch aanleiding vinden om een opsporingsonderzoek te beginnen.

Wanneer één van de betrokkenen later concludeert dat er vroegtijdige, onnodige contacten zijn geweest tussen pastor en politie, betekent dat een aantasting van de vertrouwenspositie die hij als pastor heeft. *De predikant of ouderling moet allereerst de vertrouwensman zijn en blijven van alle betrokken gemeentelieden. Zijn ambtsgeheim biedt hem alle mogelijkheden daartoe.* Daarmede verdraagt een vertrouwelijke relatie met een politiefunctionaris zich als regel niet. Het gebeurt soms ook dat de politie eigener beweging contact met een predikant zoekt om achtergrondgegevens te verkrijgen i.v.m. een aangifte als zodanig of het verhoor van de dader.

ontstaan om te bevorderen dat het geheim geheel of gedeeltelijk aan de overheid wordt medegedeeld. *Dat is het geval, wanneer ondanks alle pastorale inspanning, de acute incest voortgang vindt, zodat een nog grotere beschadiging van de persoonlijkheidsstructuur van de jonge mens zich aftekent of de dader het leven van het slachtoffer bedreigt.*

In dat geval moeten we erkennen dat het pastoraat en andere vormen van hulpverlening voor een muur van verharding in de zonde staan, waarin wij geen bres kunnen slaan. Het

machtsverschil tussen dader en slachtoffer, dat zo kenmerkend is voor de incestproblematiek, kunnen we dan niet doorbreken, terwijl het juist om doorbreking roept. Dan vraagt de liefde tot God en de naasten zondermeer om een beroep te doen op de overheid, die ook in de justitie gestalte aanneemt. 'Zij is Gods dienaar u ten goede. Maar indien gij kwaad doet, zo vrees; want zij draagt het zwaard niet te vergeefs.' (Rom. 13:4).

Boskoop, ds. M. Golverdingen.

ons er voorlopig in schikken en blijven uitzien naar een eigen woning.' Na veel geduld kon uiteindelijk in Rotterdam de Theologische School geopend worden. Het was 13 januari 1927. Deze week is dat dus drie-kwart eeuw geleden. Tijdens de openingsplechtigheid spraken 's middags ds. J.R. van Oordt, ds. R. Kok, ds. J. Vreugdenhil en ds. A. Verhagen en 's avonds de voorzitter van de Commissie van Toezicht, ds. H. Kieviet, en docent ds. G.H. Kersten.

Was het wel nodig, die opleiding? Daarvan was de vroegere docent ds. W. den Hengst wel overtuigd geweest. In *De Saambinder* citeerde hij een rijmpje dat hij in de etalage van een boekhandel had gezien:

*Geen flauwe grapjes
noch lekkere hapjes
voeden 's menschen geest,
maar de Klarheid
van Gods Waarheid
voedt dien allermeest.*

Schriftstudie was dus nodig en om het Woord te kunnen verklaren, moesten de aankomende predikanten worden toegerust.

Een aangedrongen zaak

Toen de school aan de Boezemsingel werd geopend, waren bijna twintig jaren voorbijgegaan sinds de 'vereniging van 1907' haar beslag had gekregen. Ds. Kersten was het middel in Gods hand waardoor er steeds meer orde en regel in de samengebrachte gemeenten kwam. Hij heeft daarvoor veel doorzettingsvermogen nodig gehad en dat geldt wel in het bijzonder voor het tot stand brengen van een deugdelijke predikantsopleiding. Dat was ook een zaak die hem heel zwaar woog.

Hoe ging het nu in die jaren tussen 1907 en 1927? Drie dingen vragen in de komende artikelen onze aandacht: de positie van de *oefenaars*, de opleiding toen er *nog geen school* was en de *tegenstand* tegen de schoolstichting.

Toen het kerkverband van de Gereformeerde Gemeenten op 5 juni 1907 ontstond, waren er drie oefenaars: H. Kieviet, M. Remijn en H. van Schothorst. Van hen is alleen Kieviet predikant geworden. Hoe werd iemand oefenaar? Dat verschilde nogal. Laten we als voorbeeld een wat minder bekende predikant uit de

De lange weg naar de Boezemsingel

(1)

Op 13 januari was het 75 jaar geleden dat onze Theologische School in Rotterdam in gebruik werd genomen. Dat gebeurde in 1927, bijna twintig jaar nadat het kerkverband van de Gereformeerde Gemeenten ontstond door het samengaan van de Kruisgemeenten en het merendeel van de Ledeboeriaanse gemeenten. 'De 13e januari 1927 zal als een dag van grote betekenis in de geschiedenis der Gereformeerde Gemeenten in Nederland blijven aangetekend', schreef ds. G.H. Kersten. 'Die dag toch werd te Rotterdam aan de Boezemsingel de Theologische School plechtig geopend en onder grote belangstelling uit schier al de gemeenten.'

Aan de opening van de school ging heel wat vooraf! In die twintig jaar tussen 1907 en 1927 is de predikantsopleiding voortdurend onderwerp van gesprek geweest. Daarover zal het in deze serie van vijf artikelen gaan.

Les in een boerderij

Een opkamer in een boerderijtje. Dat was de Theologische School van de Gereformeerde Gemeenten rond 1914. De predikantsopleiding was nog niet gevestigd in een statig oprijzend pand aan een brede, door bomen overhulde singel, zoals nu, maar in een eenvoudige woning op het uitgestrekte platteland van Zuid-Beveland.

In de buurtschap Zoute, onder Yerseke, woonde ouderling W.

Meijaard. Daar gaf ds. G.H. Kersten les aan de studenten R. Kok en J. Overduin jr. Een echt schoolgebouw was er niet. Ds. Kersten had eerst in zijn pastorie lesgegeven, maar dat werd zijn vrouw te veel en de lessen werden er ook voortdurend onderbroken door andere dingen die de aandacht vroegen. Ds. Kersten heeft daarvan een levendig verslag gegeven:

'De bel. "Is dominee thuis?"

"Ja... maar!"

"Och, ik kom van buiten de plaats; heb maar even iets te vragen."

Tien minuten zoek! Studenten wachten.

Begrepen? 't Gaat niet aan huis! Bij ds. den Hengst heb je dat gebel onder de les ook al, naar ik hoor.'

De pastorie was dus niet geschikt als Theologische School. Daarom was de docent uitgeweken naar het huis van een diaken in Yerseke. En toen ook dat niet voldoende hielp om ongestoord les te kunnen geven, trok ds. Kersten met zijn beide studenten naar de genoemde woning van ouderling Meijaard, buiten het dorp.

Een ongezellig zaaltje

Zo werd jaar na jaar de opleiding van de toekomstige dienaren des Woords in woonhuizen verzorgd. Daarna kon men tijdelijk in een zaal aan de Hooglandse Kerkgracht in Leiden terecht. In *De Saambinder* schreef ds. Kersten in 1925: 'Intussen zijn de lessen aangevangen in een klein gehuurd zaaltje. Ach, het is ongezellig, maar wij kunnen

geschiedenis van onze gemeenten nemen: ds. B. van Neerbos. Hij begon zijn ambtelijke loopbaan, die ruim een halve eeuw zou duren, als ouderling in Opheusden. Vanaf oudejaarsdag 1908 was hij daar ook oefenaar. Dat wist hij overigens nog niet toen hij die avond van huis ging...

Van Neerbos was ouderling samen met W. van Dorland. Die stond om gezondheidsredenen enkele jaren buiten de kerkenraad, maar in 1908 nam hij zijn plaats weer in. Tijdens de eerste kerkenraadsvergadering die Van Dorland weer bijwoonde, had hij iets belangrijks te zeggen. In zijn ambteloze periode had hij in het gebed werkzaamheden met de vacante gemeente gekregen, omdat haar 'belangen hem bijzonder drukten,' zoals hij zei. Hij kreeg 'bijzondere vrijmoedigheid met deze waarheid dat de Heere geen steen zoude geven als Zijn Kinderen Hem om brood vragen en kreeg daar uit te zien deze leering dat de Heere middelmatig menschenkinderen wilde gebruiken om Zijn volk en Kerk te stichten en dat had de Heere hem klaar getoond dat Neerbos de aangewezen persoon was. En kreeg (hij) te zien hoe de gemeente een Verlatene was van menschen maar niet van den Heere en (dat) den Heere alle ellende zoude wegnemen en onder dat alles was zijn oog op Neerbos en wierd (het) hoe langer hoe meer een aangedrongen zaak.'

Daarom vroeg hij of ouderling Van Neerbos een stichtelijk woord wilde gaan spreken. Maar Van Neerbos wees dat af. Daarmee was de zaak echter niet van de baan, want ouderling Van Dorland kon er niet van loskomen. Hij liep 'gebukt onder deze zaak', zo lezen we in oude notulen. Toen hij op oudejaarsavond in de consistoriekamer kwam, sprak hij Van Neerbos er weer op aan en zei: 'Nu ligt het voor uw rekening.' Toen durfde Van Neerbos niet langer te weigeren, ook omdat hij al heel lang met de roeping tot het predikambt liep. Hij had natuurlijk geen preek voorbereid, maar toch heeft hij die avond voor het eerst gesproken. Het was oudejaarsavond en daarom koos hij Psalm 90:12 tot tekst: 'Leer ons alzo onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen.'

Zo werd Van Neerbos oefenaar. Hij gaf zich, zoals hij zei, 'met vrijmoedigheid over aan den Heere en Zijne

dienst, tot dat einde het de Heere behagen mocht mij te gebruiken, mij daarin verblijdende, de wegen hoe die ook waren, zouden uitlopen tot eer en verheerlijking van dat volzalig Wezen.' Voortaan preekte ouderling Van Neerbos elke zondag twee keer, maar hij was verder niet volledig in dienst van de gemeente, zoals een predikant. Hij was winkelier en dat is hij nog twee jaar gebleven.

Studeren of niet studeren

Hoe moest het nu verder met de lerend-ouderling van Opheusden? Daarover, en over een andere oefenaar, A. Verhagen te Westzaan, werd meermalen gesproken op de classis Amsterdam. Niet iedereen vond het nodig dat de beide voorgangers eerst moesten studeren en een examen afleggen voordat ze zouden worden toegelaten tot de volle bediening. Dat hoefde vroeger bij de Ledeboerianen en in de Kruisgemeenten toch ook niet? Over de inhoud van de preken van Van Neerbos en Verhagen was men tevreden, dus wat stond een bevestiging tot predikant dan nog in de weg?

Kennis is onmisbaar, zei ds. G. van Reenen echter. Daarom moesten de oefenaars zich ijverig over de studie-

boeken buigen en 'zoo nu en dan les halen bij een leeraar.' De classis legde zich daar aanvankelijk bij neer, maar bracht uiteindelijk in 1911 toch het voorstel op de synode om 'een tweetal broeders tot het leeraarsambt te bevorderen enkel op mededeeling van bekeering en roeping.' Van Neerbos en Verhagen zouden dan zonder verdere studie predikant kunnen worden. Ter ondersteuning van deze poging wilde de kerkenraad van Westzaan getuigschriften gaan verzamelen van gemeenten waar Verhagen was voorgegaan.

De synode wees het voorstel echter af. 'Dit vernieuwde besluit der Synode zij voor de aankomende leeraren eene ernstige spoorslag tot gestadige oefening in de kennis der waarheid,' aldus de notulen. Van Neerbos en Verhagen moesten dus studeren. Van Neerbos kreeg enige opleiding van ds. G.H. Kersten en werd na anderhalf jaar predikant. Ook oefenaar Verhagen begon met de studie, maar brak die na enige tijd weer af. Daardoor duurde het nog vier jaar voordat hij tot de volle bediening kwam.

(wordt vervolgd)

Scherpenzeel,

L. Vogelaar.

Boekennieuws

Ds. J. Budding, Geopende vensters. Overdenkingen bij het boek Daniël. Uitgeverij De Ramshoorn, 2001. Prijs circa € 22,70 (f 49,95).

Ds. Budding heeft deze 18 overdenkingen over het boek Daniël gehouden in de Hervormde gemeenten van Scherpenisse en Nederhemert. Ze zijn op de band opgenomen en vervolgens bewerkt. Elke preek is aan het eind voorzien van enkele gespreksvragen die volgens de auteur gebruikt kunnen worden voor persoonlijk bijbelonderzoek of als studiemateriaal in verenigingsverband. De schrijver heeft het zich niet gemakkelijk gemaakt: hij heeft niet alleen gepreekt over het zo bekende eerste gedeelte van het boek Daniël, maar negen van de achttien bijbelle-

zingen gaan over het zo moeilijk te verstane tweede deel. De schrijver van deze recensie heeft de vorige zomer zelf ook een negental preken over dat tweede deel gehouden en ervaren hoe zwaar om te verstaan dat schriftgedeelte is. Ik heb toen regelmatig de bijbellezingen van ds. Budding geraadpleegd. Er zijn overigens in onze kring heel weinig preken over deze stof gehouden en geschreven. Meestal kon ik met de door de schrijver gegeven verklaring van de tekst instemmen. Met name in het moeilijke hoofdstuk 11 laat hij wel een en ander liggen, maar misschien kan dat ook niet anders bij beknopte preken. Een preek is nu eenmaal geen exegetische verhandeling. Eenmaal glijdt de schrijver een beetje uit: op blz. 213 beweert hij

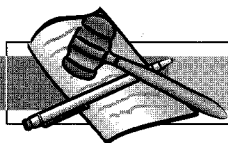
dat de naam Antiochus Epifanes – een type van de antichrist, over wie het in Daniël 8 en 11 vaak gaat – betekent Antiochus ‘de dolle’. Epifanes betekent echter de beroemde. Door het volk werd de man vanwege zijn wreedheid ook wel ‘Epimanes’ genoemd en dat betekent de dolle; zie kanttekening 44 op Daniël 8. Misschien kan dit bij een

eventuele herdruk worden gecorrigeerd. Over het algemeen zijn de bijbellezingen sterk persoonlijk gericht en bevindelijk getint. Voor het onderzoek van de oudtestamentische profet Daniël aanbevolen.

Capelle aan den IJssel,
ds. A. Moerkerken.

ken, dan is een operatie misschien mogelijk. Mevrouw Hofman verkeert vaak in een diepe slaap; gelukkig is er wel herkenning en contact. Voorlopig moeten de artsen een stapje terug doen, maar de situatie is nog steeds levensbedreigend. Vooral omdat het gebeuren zich kan herhalen. In deze zorgelijke omstandigheden willen we met onze broeder en zijn gezin meeleven. We hopen, dat de Heere nog uitkomsten wil geven. Dat daarvoor in de gemeenten maar gebed zou mogen zijn. Psalm 62 vers 4 (berijmd) moge bij het ziekbed bevestigd worden: "Doch gij mijn ziel, het ga zo't wil, stel u gerust, zwijg Gode stil; ik wacht op Hem, Zijn hulp zal blijken..."

ds. van Aalst

Kerknieuws

Bedankt:

voor De Valk-Wekerom: ds. A.H. Verhoef te St. Catharines (Canada); voor Meliskerke en Rotterdam-IJsselmonde: ds. M. Karens te Werkendam; voor Rilland-Bath: ds. J. Driessen te Doetinchem; voor Rotterdam-Zuid: ds. W.J. Karels te Hardinxveld-Giessendam; voor Utrecht en voor Wageningen: ds. G.J.N. Moens te Goes.

PASTORIEZORGEN

Ds. R. Kattenberg geopereerd

De herder en leraar van de gemeente van Arnhem is op donderdag 3 januari in het ziekenhuis "De Baronie" te Breda geopereerd aan zijn heup. Deze operatie was dringend nodig, daar hij veel pijn had en het hem zeer belemmerde in zijn ambtelijke dienst. Gelukkig mocht hij op woensdag 9 januari huiswaarts keren. Echter de revalidatie zal nog wel maanden in beslag nemen. We wensen onze ambtsbroeder van harte een voorspoedig herstel toe. Dat de Heere zijn krachten maar verder moge vernieuwen en dat hij in de komende tijd de lijdzaamheid zal ontvangen als een kostbare vrucht uit de Overste Leidsman en Voleinder des geloofs. Aan Hém bevelen we ds. Kattenberg als redactie dan ook van harte voor de toekomst, naar lichaam en naar ziel. Christus' kracht worde voor hart en huis in zwakheid volbracht!

Mevrouw Hofman-Baan ernstig ziek

Op maandag 24 december tijdens het ontbijt werd de echtgenote van onze ambtsbroeder ds. H. Hofman te Waarde getroffen door een bloeding

in het hersenvlies. In het ziekenhuis te Goes kon men niets aan haar doen. Met spoed is ze daarna overgebracht naar de intensive care afdeling van het Dijkzigtziekenhuis te Rotterdam, waar ze nog steeds verpleegd wordt. Reeds driemaal heeft men daar geprobeerd via een scan een vaatonderzoek te verrichten om de zwakke plek(ken) te vinden. Dat is helaas niet gelukt. Op D.V. 24 januari willen de artsen dat nog een keer proberen, want mocht dat luk-

KERKELIJK JAARBOEK HELPENDE HANDEN

Bij de commissie Kerkdiensten is de Organisator voor de regio Noord Nederland vanaf heden:

J. Juffer
Tormentil 28
8265 DN Kampen
Tel. (038) 3330725
Bladzijde 492

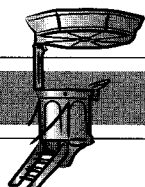

Berichten

DISTRICTBIJeenKOMST WEST-16

Op D.V. dinsdag 22 januari 2002 wordt er een districtbijeenkomst gehouden. Het thema van deze avond is: "Doorleven of verwachten?". (geloven zij/wij wel in de wederkomst?) Dhr. B.S. van

Groningen zal een inleiding verzorgen over dit thema. Alle leidinggevenden en andere belangstellenden zijn hierbij van harte welkom. De avond wordt gehouden in de Vredekerk, Zwaardslotseweg, hoek Europaweg te Zoetermeer. Aanvang 20.00 uur.

Predikbeurten

ZONDAG 20 JANUARI 2002

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. Neele en 14.30 uur leesdienst; Aalburg 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Alblasterdam 9.30 uur (H.A.) en 16.30 uur ds. B. v/d Heiden; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher; Apeldoorn 18.30 uur ds. Driessen; Arnhem 10.00 en 16.00 uur ds. v/d Net; Barneveld 9.30 en 19.00 uur leesdienst;

Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. Gunst; Berkenwoude 14.30 uur ds. W.J. Karels; Bodegraven 14.00 en 18.30 uur leesdienst; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. Golverdingen; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 15.30 uur dhr. Verschuure; Capelle a/d IJssel-West 10.00 en 17.00 uur ds. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Hogchem;

Dirksland 10.00 en 18.00 uur leesdienst; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. Driessen; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. Vermeij; Emmeloord 19.00 uur ds. Vreugdenhil; Enkhuizen 10.00 uur ds. Baan; Enschede 18.30 uur ds. Tuinier; Enter 15.00 uur ds. Schreuder; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. Melis; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. Moens en 14.00 uur leesdienst; Gorinchem 14.30 uur ds. P. Mulder; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. Clements; Goudswaard 15.00 uur dhr. Hoogerland; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur ds. Boogaard; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. Schipper en 14.00 uur leesdienst; 's-Gravenzande 9.30 en 15.30 uur ds. van Krimpen; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. Silfhout; Hilversum 19.00 uur ds. Baan; Hoofddorp 11.00 en 19.00 uur leesdienst (Geref. kerk Vrijgemaakt); Hoogvliet 10.00 en 16.00 uur ds. F. Harinck; Houten 11.00 en 16.30 uur leesdienst; Kampen 9.30 en 16.00 uur ds. Kleppe; Kamperland 14.30 uur ds. Schipper; Kapelle-Biezeling 9.30 en 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Klaaswaal 15.00 uur ds. de Wit (Ned. Herv. Kerk); Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. P. Blok; Krabbendijke 14.00 uur (H.D.) ds. Hofman; Krimpen a/d IJssel 10.00 en 16.30 uur ds. Schot; Leerdam 14.30 uur ds. Verweij; Lelystad 15.00 uur ds. L. Blok; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. den Boer; Meeuwen 9.30 en 18.00 uur ds. Veenendaal; Middelburg-Centrum 18.30 uur ds. A.B. v/d Heiden; Middelburg-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. van Gelder en 14.00 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. J. Karels; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. Zippro; Nieuw Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. de Wit; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. Beens; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. Meeuse; Oosterend-Texel 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Oostkapelle 9.30 en 15.00 uur ds. A.B. v/d Heiden; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. J. Karens; Opperdoes 10.00 uur (H.A.) en 16.00 uur ds. Bac; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur dhr. Hoogerland; Poederoyen 9.30 en 14.30 uur ds. J. de Pater; Rhenen 16.30 uur dhr. G. Pater; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. van Aalst; Ridderkerk-Slikkerveer 19.00 uur ds. Silfhout; Rijssen-Noord 9.30 uur (H.A.) en 18.30 uur ds. van Dieren en 14.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 uur ds. Mol en 18.30 uur dhr. van Boven; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Schreuder en 14.30 uur leesdienst; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. Paul en 15.30 uur ds. W. Harinck; Rotterdam-Centrum 18.30 uur dhr. Verschuure; Rotterdam-IJsselmonde 14.30 uur ds. Leeuw; Rotterdam-Zuid 10.00 en 16.30 uur ds. Mijnders; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. Brugge en 14.00 uur leesdienst; Sint Annaland 14.30 uur ds. de Jongste; Soest 19.00 uur ds. Visscher; Spijkenisse 10.00 en 16.30 uur ds. Baaijens; Sprang Capelle 14.30 uur ds. M. Karens; Stolwijk 19.00 uur ds. Clements; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. C.

Harinck; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. Tuinier; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. de Jongste en 14.30 uur leesdienst; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. Verweij; Uddel 11.15 en 18.30 uur ds. Mouw (Ned. Herv. Kerk); Urk 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Utrecht 16.30 uur ds. Baan; Veen 18.00 uur ds. J. de Pater; Veenendaal 9.30 en 17.00 uur leesdienst; Vlaarding 16.30 uur ds. Paul; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. Hofman en 14.00 uur leesdienst; Waardenburg 9.30 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 19.00 uur dhr. G. Pater; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Wierden 9.30 en 15.00 uur dhr. van Boven; Woerden 10.00 en 18.00 uur ds. W. Harinck; Yerseke 18.00 uur ds. Tanis; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. van Ekeveld; Zwijndrecht 9.30 en 17.00 uur ds. de Leeuw; Zwolle 19.00 uur ds. Meeuse.

DINSDAG 22 JANUARI 2002

Alblasserdam 19.30 uur ds. B. v/d Heiden (bijbellezing); Amersfoort 19.30 uur ds. Visscher; Bodegraven 19.30 uur ds. Bac (bijbellezing); Leerdam 19.30 uur ds. Veenendaal; Middelburg-Centrum 19.30 uur ds. Leeuw; Nijkerk 19.30 uur ds. Beens (bijbellezing); Poortugaal 19.30 uur ds. Mondria; Rilland-Bath 19.30 uur ds. Baan; Sprang Capelle 19.30 uur ds. J. de Pater.

WOENSDAG 23 JANUARI 2002

Aalburg 19.30 uur ds. J. de Pater (bijbellezing); Delft 19.45 uur dhr. G. Pater; Elspeet 19.30 uur ds. Vermeij (bijbellezing); Gorinchem 19.30 uur ds. W. Harinck; 's-Gravenhage 19.30 uur ds. Baan; Hilversum 19.45 uur ds. Bac; Melissant 19.30 uur dhr. Hoogerland; Nunspeet 19.30 uur ds. Meeuse (bijbellezing); Opheusden 19.30 uur ds. J. Karens (bijbellezing); Oud Beijerland 19.30 uur ds. Mondria; Rijssen-Zuid 19.30 uur ds. Schreuder; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur dhr. Verschuure; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. Gunst; Utrecht 19.30 uur ds. Kleppe; Werkendam 19.30 uur ds. M. Karens; Wolphaartsdijk 19.30 uur ds. de Leeuw; Zeist 19.30 uur ds. van Ekeveld (bijbellezing); Zwolle 19.30 uur ds. Veenendaal.

DONDERDAG 24 JANUARI 2002

Dinteloord 19.30 uur ds. Schipper; Eindhoven 19.30 uur ds. Baan; Genemuiden 19.30 uur ds. Melis (bijbellezing); Hendrik-Ido-Ambacht 19.45 uur ds. Silfhout (bijbellezing); Krimpen a/d IJssel 19.30 uur ds. Schot (bijbellezing); Meeuwen 19.30 uur ds. B. v/d Heiden; Meliskerke 19.30 uur ds. Ruitenburg; Nieuwerkerk ZLD 19.30 uur ds. Brugge; Tricht-Geldermalsen 19.30 uur ds. Verweij (bijbellezing); Wageningen 19.30 uur ds. Schreuder.

VRIJDAG 25 JANUARI 2002

Den Helder 19.15 uur ds. van Dijk.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar:

Evangelist L. Versteeg; kerkgebouw 't Wuiver 2-a, Oudorp NH, gem. Alkmaar; diensten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; Bij Simon de Looier, Looiersgracht 70; dienst iedere zondag om 10.30 uur. Catechisatie: dinsdagavond om de twee weken 18.15 uur.

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-I te Emmen; diensten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.

Leeuwarden:

Evangelist G. van de Breevaart; Kerk van de Zevende Dags Adventisten, Eeskwerd 1; diensten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur.

Merksem:

Evangelist J. Witte; Prot. Kerk, Oude Barreelei 64; diensten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

Tilburg:

Evangelist H.J. v.d. Boogaard; kerkgebouw Offenbachstraat 105-107; diensten iedere zondag om 10.00 en 18.30 uur. Bijbelstudie: iedere woensdagavond om 20.00 uur.

Advertenties

Uitgesneden teksten div. modellen

G. v.d. Dikkenberg, Munnikenweg 11, 3905 MD Veenendaal, tel. 0318-540252

AVONDMAAL-SERVIEZEN

Uit voorraad of naar tekening.

Schoonhovens Silverhuys B.V.

Postbus 35, 2870 AA Schoonhoven, Telefoon 0182 - 382614.

GEVRAAGD: "The complete works of the late Rev. Thomas Boston", of losse delen; tevens Overjarig Koren, ik zoek nog enkele nrs. uit de jaargangen 1 t/m 36 (1922-1962). Tevens aangeboden/ruilen veel losse nrs. en jrg. Tel. 0113-221123.

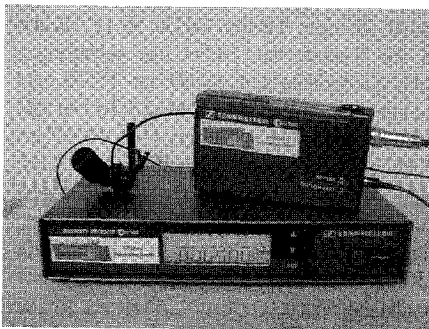

Geluid zoals het hoort!

Advies en aanleg geluidsinstallaties
Voor (kerk)zalen, verzorgingshuizen

Van Gelder Elektronica

Carry van Bruggenstraat 33
9422 KM Smilde tel: 0592 415 509
www.vangelderelektronica.nl

Ook in deze kerk staat ons draadloos systeem!

Begrafenis Verzorging Tollenaar
van Swindenstraat 25, 4532 KC Terneuzen
Tel. 0115-612554 - Geen crematies

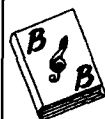
Christelijke begrafenisverzorging
De Bruijn

Voor een meer eervolle begrafenisverzorging
in de provincie Utrecht en
de regio's Gouda en Hilversum.

Tel. 0346-281711.

Dag en nacht bereikbaar. (Geen crematies).

TE HUUR op Veluwe. Gezellige, schone vak. woning bij boerderij tussen Epe en Kroondomein. Eigen oprit, 5 pers. Voorzien van wasm. beddegoed, c.v. Voor meer inlichtingen 0578-613395.

BOEKEN EN MUZIEK
VAN DER BOOM
Voorstraat 41 - 3245 BG Sommeldijk
Tel. (0187) 482614 - Fax (0187) 484520

Begrafenisonderneming L. STAM

Planetenlaan 26, 2957 SN Nw.Lekkerland
Tel. 0184 - 685240. - Geen crematies -

Dienstbaar en verdienen

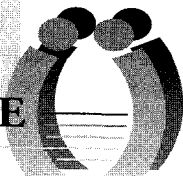
Helpende Handen is de Vereniging Gehandicaptenzorg van de Gereformeerde Gemeenten. Zij treedt voor mensen met een handicap en hun ouders op als onafhankelijke belangenorganisatie. Zij geeft informatie en advies, helpt zoeken naar passende zorg en behartigt belangen op individueel en collectief niveau.

Mede voor dat doel werkt **Helpende Handen** samen met andere ouderverenigingen in het verband van de **Federatie van Ouderverenigingen (FvO)**.

De vereniging biedt tevens handreikingen om vanuit de kerkelijke gemeenten pastorale en praktische zorg te bieden aan mensen met een handicap.

Postbus 404
3440 AK Woerden
Telefoon (0348) 489 970
Fax (0348) 483 305
E-mail: hh@cbgg.nl

**HELPE
HANDEN**

Dat zijn aansprekende woorden voor

... een

Verenigingsconsulent van Helpende Handen

De verenigingsconsulent dient het collectief belang van mensen met een handicap. Dienstbaar in de behartiging van belangen voor mensen met een handicap betekent dienstverlening op een breed terrein en met veel variatie. Dit krijgt vorm door het ondersteunen van vrijwilligersgroepen en individuele vrijwilligers. Ook zijn er taken op het gebied van advisering en voorlichting.

Kerntaken van de afdeling collectieve dienstverlening zijn:

- aansturen van Praktische Thuishulp
- ondersteunen van groepen zorgvragers
- ondersteunen van afdelingsbesturen
- bijdragen aan informatievoorziening, o.a. via internet
- voorbereiden en verzorgen van informatie en voorlichtingsbijeenkomsten

De vacature is ontstaan door een verandering van functie van één van de medewerkers.

Het betreft een volledige formatieplaats en geldt voor onbepaalde tijd.

Voor alle medewerkers wordt de CAO Welzijnswerk toegepast, aangevuld met enkele flexibele en aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden. De verenigingsconsulent heeft een HBO werk- en denkniveau. In deze functie staat het dienen voorop waarbij de salariering (de verdienste) overeenkomstig de zwaarte van de functie is.

Kandidaten zijn bij voorkeur lid van de Gereformeerde Gemeenten.

De taken worden hoofdzakelijk op en vanuit het landelijk bureau verricht.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de heer L. Hubregtse, directeur.

Sollicitaties kunt u tot 30 januari richten aan het bestuur van Helpende Handen, via het in deze advertentie vermelde postadres.

De sollicitatiegesprekken zullen plaatsvinden D.V. 7 februari.

TE HUUR in ENTER

(nabij Rijssen) een geheel vrij en rustig gelegen vakantieboerderij (z.i.e.h.), 8 pers. Meivakantie ook nog vrij.
Fam. Morsink, tel. 0547-383712.

TEXEL. Ruim gelegen 6-8 pers. bungalows, 3-sl.k., wasm. en 4-6 pers. stacaravans, 2 sl.k., douche. Bel voor de folder: 0222-318391. Vakantieoord 'De Verrassing', Bijenkorfweg 6, Oosterend.

T.b.v. De zending bieden wij u de volgende 7 preekcassettes te koop aan:

Ds. M. Karens Joh. 14 : 1-3
Ds. A. Moerkerken Matth. 13 : 45-46
Ds. G. Mouw Jeremia 6 : 16a
Ds. C. Neele Jozua 1 : 1-9
Ds. A. Schreuder Lukas 23 : 28
Ds. A. Schot Ezech. 47 : 9
Ds. A.M. Verhoef Ps. 119 : 83
De cassettes zijn duidelijk opgenomen en kosten € 23,00
I. Bos, Leusbroekerweg 15, 3832 BG Leusden.
Tel. en Fax nummer: 033-2862261
Bgg. 06-28378488.

KLASSIEKE ORGELS

Hoofddealer van Johannus, Eminent, Ahlborn, Sweelinck, enz.

Tel.: 0180 - 31 56 52

Nieuwerkerk a/d IJssel, Vrijheidslaan 55
Krabbendijke, Oostpolderweg 1
Nederhemert Noord, Kapelstraat 1
Beesd, Veerweg 14
Papendrecht, Overtoom 18

UNIEK IN KLASSIEKE

SHGE

STICHTING HULPVERLENING IN GEZINNEN

Uitgaande van de Ger. Gem. in Ned.

Voor betaalbare en verantwoorde hulp in gezinnen waar uit de Statenvertaling wordt gelezen en geen TV aanwezig is.

Rijksgediplomeerde KRAAMHULP:
tel. 033-2774 547 of 0346-264 595.
Dagelijks bereikbaar, laat u tijdig inschrijven.

GEZINS- BEJAARDEN EN ZIEKENHULP:
tel. 0166-652 605.
Inlichtingen ieore werkdag van 8.30-10.30 uur;
vrijdags ook van 19.00 - 20.00 uur.

TH. OP CAMP. DE 'HOFSTEE'
in Nunspeet; Luxe 6 p. stacaravans v.a.g.v. incl. wasmachine en droger. Aan de rand van bossen en water, mooie fietsroutes. Zondag in ere houdend. Telefoon. 0187-651644 of 06-23487079.

Hartelijk dank voor de vele goede wensen aan mij toegestuurd voor Kerst en nieuwjaar. U allen wens ik ook Gods zegen toe voor het jaar 2002.

Mevr. M. Zijderveld-Baars

Nieuw boek voor elk gezin

De bedelaar stierf

Leven en sterven van Rens Vogelaar (1968-1980)

Rens Vogelaar was 11 jaar toen hij door de Heere uit het midden van zijn familie, gemeente en schoolklas werd weggenomen. In dit boekje wordt verteld over zijn leven, ziekte en sterfbed. De Heere heeft het lichaamslijden geheiligd aan zijn ziel. Na een zware strijd volgde bij het naderen van de dood volkomen uitkomst. Toen was de vrucht rijp om ingezameld te worden. Het liet diepe indruk achter bij degenen die het van nabij meemaakten. Rens Vogelaar was een zoon van A.D. Vogelaar en behoorde als dooplid tot de Gereformeerde Gemeente van Dordrecht. Nauw betrokken bij zijn ziekte en sterven waren behalve zijn familie ook zijn predikant, ds. C. Harinck. De medeopsteller van dit boek, de heer W. Visser, heeft hem als onderwijzer van dichtbij meegeemaakt. Het boek bevat ook herinneringen van zijn opa, ds. L. Vogelaar. Ds. C. Vogelaar uit Amerika schreef een woord vooraf.

ISBN 90-76466-23-8, geb., circa 80 pag., verlicht met foto's.

2e druk bijna uitverkocht.
3e druk versch. binnen 10 dagen.

Euro-prijs:
€10,50

W. Visser en L. Vogelaar (red.)

Ja, reserveer voor mij vast ex.
van "De bedelaar stierf".

BON

Bon zonder postzegel sturen naar:
Uitgeverij De Ramshoorn, Antwoordnummer 860, 4460 WB GOES

Naam
Adres
Postcode Woonplaats
Gewenste levering: rechtstreeks of via boekhandel:
..... te

U kunt ook bellen: 0113-230 340
of faxen: 0113-218 691

www.ramshoorn.nl

Help Iran

Afghaanse vluchtelingen in Iran

Meer dan één miljoen Afghaanse vluchtelingen verblijven in Iran. Op de vlucht voor de Taliban. Hun aantal neemt nu toe. De vluchtelingkampen - gelegen in de woestijn - zijn hierop niet berekend. Via de kerk in Iran kan het Deputaatschap hulp verlenen.

Giro 307447

Helpt u mee?

DEPUTAATSCHAP TOT HULPVERLENING
IN BIJZONDERE NODEN DER
GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Postbus 615 • 3440 AP Woerden
Tel. 0348-489910 • Fax 0348-483721

Stichting Bureau
Kraam & Gezinshulp

Stichting Bureau Kraam & Gezinshulp

omdat zorg meer is dan geholpen worden...

Wij bieden u verantwoorde Kraamzorg en Gezinszorg indien u niet verzekerd bent tegen ziektekosten, maar ook als u verantwoorde zorg op maat wenst. Bij de BKG staat het gezin centraal en dat betekent (soms) meer dan standaard hulpverlening.

Helpende handen zijn belangrijk, maar principieel verantwoorde zorg voor uzelf en uw gezin is de basis voor een goed herstel.

Onze verzorgenden zijn Rijksgediplomeerd en werken via bemiddeling van de Stichting BKG in gezinnen met een reformatorisch kerkelijke achtergrond door geheel Nederland.

Neem contact op om uw mogelijkheden te bespreken en u ontvangt vrijblijvend het BKG informatiepakket.

U kunt de BKG bereiken via onze centrale inlichtingen en inschrijftelefoon voor *kraamzorg en gezinszorg*,

0341-270778.

(Bij voorkeur tijdens werkdagen tussen 9.00 uur en 12.00 uur.)

Lukt het u niet persoonlijk contact met ons te krijgen spreekt u dan onze voicemail in. U wordt dan zo spoedig mogelijk teruggebeld.

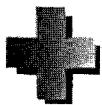
BKG, de zorgverlener die voelt, wat u bedoelt!

Collectebonnen machinaal tellen?

vraag demo en/of referentie

Den Hertog 0314-341381/0548-515415

Kraamzorg?

RST

Tel. 0342 - 422 324

Postbus 154, 3770 AD Barneveld

begrafenisverzorging T. den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen,
Rotterdam en omstreken.
Opbaar mogelijkheden in een
door u gewenst uitvaartcentrum
of thuis met koeling.
Geen crematies.
Dag en nacht bereikbaar.

Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 460 05 09
Fax 010 - 435 79 12

TE KOOP GEVRAAGD:

Theologische boeken

Tel. 0577-401065

CANADA BEZOEKERS.

Wij hebben twee bej. woningen te
huur in het bej. teh. van de Ger.
Gem. te Norwich, Ont.
Inl. tel. 001-519-863-2574.

Harkes Begravenissen

Voor een stijlvolle begrafenis

Nu ook voor begravenissen in:

Benthuizen
Bodegraven
Capelle a/d IJssel
Gouda
Leiderdorp
Moerkapelle
Stolwijk
Zoetermeer

Berkenwoude
Boskoop
Delft
Den Haag
Lisse
Scheveningen
Woerden
Maar ook elders in Nederland

Opbaring in iedere door u
gewenste rouwkamer of aula.
Thuisopbaring met koeling.

*Wij verzorgen
alleen begravenissen*

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ Horsessen bv

DORPSSTRAAT 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 Fax 0341 36 20 77

Statenbijbels - Huisbijbels - Kinderbijbels
Kerkbijbels (alles Statenvertaling)
Theologische werken - Dagboeken
Bijbel- en Catechismusverklaringen
Leesboeken voor jong en oud
Voordeelaanbiedingen
Tweedehands en Antiquarisch
Psalm- en Muziekboeken
Bladmuziek (noten en klavarskribo)
CD's en Musicassettes
Boeken- en CD-bonnen
Wens- en Gelegenheidskaarten

BEGRAFENISVERZORGING C. W. VADER

DAG EN NACHT BEREIKBAAR
VOOR GEHEEL WALCHEREN

Tarweakker 23 - 4341 MD Arnhemuiden

Wij verzorgen geen crematies.

Tel. 0118-602500 - 0118-412760

Boeder Scherpenzeel

AMBTSKLEDING

Kostuums: ~ 2 en 3 delig zwart - grijs - e.a.
Preekjassen ~ Jacquets ~ Pantalons
Streepjassen ~ Overhemden ~
Stropdassen ~ Sokken ~ Overjassen
Hoeden ~ Schoenen

Winkel:

Dorpsstraat 229, 3925 KC Scherpenzeel
Telefoon 033 - 2778068 / 033 - 2778899

Op afspraak - service aan huis

Berkenbroek 7
2811 NZ Reeuwijk
tel. 0182 - 30 04 23

Dag en nacht bereikbaar